

ÜRDÜN ÜLKE RAPORU

DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI

2022

* Bu Rapor T.C. TİCARET BAKANLIĞI (<https://ticaret.gov.tr/>)

Sayfasındaki veriler derlenerek bilgi amaçlı hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
5. TÜRKİYE ile TİCARET	10
EKLER:	12

1. GENEL BİLGİLER:

Başlıca Sosyal Göstergeler Devletin Adı	Ürdün Haşimi Krallığı
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi (Krallık)
Başkenti	Amman
Devlet Başkanı (Kral)	Kral II. Abdullah (1999'dan beri)
Resmi Dili	Arapça
Bağımsızlık Günü	25 Mayıs 1946 (İngiltere'den)
Yüzölçümü (kara)	88.794 km ² (Dünya Bankası)
Nüfus (2022)	10.301.000 (IMF)
Para Birimi (döviz kuru)	Ürdün Dinarı (1 Dolar: 0,71 ÜD -sabit-)
Başlıca şehirleri	Amman, İrbid, Zarka, Karak, Mafrak, Akabe
Başlıca Ekonomik Ürünler	Fosfat, turuncgiller, zeytin
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	IMF, GAFTA, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Akabe Limanı ile Akabe Körfezi'ne açılan ve İsrail ile en uzun sınırı (238 km) paylaşan ülke konumundaki Ürdün, Irak, Suudi Arabistan, Suriye ve Batı Şeria ile sınıra sahiptir. Ürdün topraklarının doğusu daha çok çöllerle kaplı düzlüklerden, batı bölgeleri dağlık arazilerden oluşmaktadır. Ürdün topraklarının %3,32'si ekilebilir arazilerden, %1,18'i düzenli hasat elde edilen alanlardan oluşmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İnsanoğlunun ilk yerleşim yerlerinden biri olan Ürdün, eski çağlardan beri pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İngiltere'den 25 Mayıs 1946 tarihinde bağımsızlığına kavuşmuştur. Ürdün, anayasal kurallara bağlı olarak bir Krallık tarafından yönetilmektedir. Ürdün'de esas yürütme ve yasama gücü olan Kral, dış politikaya ve ülkenin stratejik vizyonuna ilişkin önemli kararları almakta, Başbakanı ve Bakanlar Kurulu'nu atamakta, yürütme görevini atadığı Başbakan ve Bakanlar Kurulu aracılığıyla yerine getirmektedir. Kabine üyeleri ise, Başbakan tarafından ve Kral'ın onayı ile atanmaktadır. Kral, Başbakanı parlamentodan ve çoğunluğu oluşturan siyasi grubun içinden atamak zorunda olmayıp, genel uygulama, parlamento dışından atama şeklindedir.

Kral istediği zaman Başbakanın ve Bakanlar Kurulu'nun istifasını isteyebilmekte, Parlamentosu feshedebilmektedir. Kral aynı zamanda silahlı kuvvetlerin de başkomutanıdır.

(<https://portal.jordan.gov.jo/wps/portal#/>)

Ülkede çok sayıda siyasi parti bulunmakta olup, aşiret ve aile bağları da oldukça önemlidir. Parlamento'nun Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere iki kanadı vardır. Temsilciler Meclisi, 110 milletvekilinden oluşmakta olup, üyeleri 4 yılda bir yapılan seçimler yoluyla halk tarafından belirlenmektedir. 55 senatörden oluşan Senato üyelerini ise Kral atamaktadır. Senatörler 40 yaşını dolduran, önemli kamu görevlerinde bulunmuş olan ve rejime bağlı kişiler arasından seçilmektedir. Senatörlerin görev süresi de 4 yıl olup, bu süre Kral'ın takdirine bağlı olarak uzatılabilmektedir.

Yargının bağımsızlığı, 1952 Anayasası ile güvence altına almıştır. Kral yargıçların atanmasını ya da azledilmesini onaylasa da, uygulamada yargıçlar Yüksek Yargı Konseyi tarafından denetlenmektedir. Hukuk kuralları İslam Hukuku'na ve Fransız Hukuk Sistemi'ne dayanmaktadır.

İdari yapı, 12 vilayetten oluşmaktadır. Ülkenin başlıca ticaret şehirlerinden olan Amman, turizm açısından önemli bölgelerdendir. İrbid'de ve Zarka'da sanayi üretimi gelişmiş düzeydedir. Karak'ta ise madencilik, potas ve fosfat işlenmektedir. Suriye sınırı yakınındaki Mafraq kenti ise imalat ve tarım merkezi olma yönünde gelişimini sürdürmektedir. Ülkenin batısında yer alan Ürdün Vadisi, en verimli alanlar olarak kabul edilmekte, meyve ve sebze üretiminin çoğu bu bölgede yapılmaktadır.

Akabe şehri, sanayi ve turizm faaliyetleri nedeniyle her zaman yoğun bir liman olmakla birlikte; Akabe Sanayi Bölgesi'nin 1 Ocak 2001'de faaliyete geçişi Liman'ın yoğunluğunu ve bölgedeki emlak yatırımlarını daha da artırmıştır.

Nüfus ve İstihdam

2021 yılı itibarıyla nüfusu 10,2 milyon olup, genç bir yapıya sahiptir. Nüfusun %64'ünü 15-64 yaş grubu, %32'sini 0-14 yaş grubu oluşturmaktadır. Yüksek işsizlik (%19), ekonomideki başlıca sorunlardan biridir. (Dünya Bankası)

Önemli yerleşim bölgeleri daha çok ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yoğunlaşmıştır. UNCHR verilerine göre, Ürdün'de kayıtlı Suriyeli göçmen sayısı 660 bindir.

<https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Ürdün'ün başlıca maden kaynakları ise fosfat, potas ve şist yağıdır.

Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, erozyon ve çölleşme ülkenin başlıca çevre sorunlarıdır. Son yıllarda yaşanan kuraklık, sanayi ve turizm yatırımlarının artması, tarımda suyun verimsiz kullanılması ve hızlı nüfus artışı nedeniyle su ihtiyacının ilerleyen yıllarda daha da artması beklenmektedir.

Öte yandan, çevre uzmanları Ölü Deniz'in kuruyabileceğine dair uyarılarda bulunmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
GSYİH (Cari Fiyatlarla- milyar \$)	44	45	48	51	54	57	60	64
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlarla -%)	-1,6	2,2	2,4	2,7	3	3,3	3,3	3,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlarla- \$)	4.289	4.412	4.666	4.930	5.200	5.495	5.798	6.109
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	0,4	1,3	3,8	3	2,5	2,5	2,5	2,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-5,7	-8,8	-6,7	-4,8	-4	-3,6	-3	-4
İşsizlik /Aktif İşgücü (%)	22,7	24,4	-	-	-	-	-	-
Kamu borcu / GSYİH (%)	88	92	91	90	87	85	83	80

Kaynak: IMF (2022 Ekim)

2022 yılında 48 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nın 2023 yılında 51 milyar dolar olması beklenmektedir. Bu çerçevede 196 ülke arasında dünyanın 90. büyük ekonomisidir. Ayrıca, 4.666 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 117. sırada yer almaktadır. (IMF) 2021 yılı GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı %5, sanayinin (inşaat dahil) %24 ve hizmetler sektörünün %61'dir. (Dünya Bankası)

Ürdün gelişmekte olan bir ekonomidir. Yetersiz su ve enerji kaynakları, yüksek nüfus artışına bağlı işsizlik ve gelir dağılımı bozuklukları, yüksek enflasyon ve yoksulluk, dış yardımlara bağımlılık ve yüksek iç ve dış mali açıklar Ürdün ekonomisinin başlıca yapısal sorunlarıdır. Bölgesel siyasi istikrarsızlıkların hemen yanında konumlanmış olması ve özellikle komşu Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle gerçekleşen mülteci akını, Ürdün ekonomisini olumsuz etkileyen başlıca faktörlerdir.

Nitekim, ülkenin süregelen bütçe açığının azaltılması amacıyla uygulanan IMF destekli programlar, politik kaygılar nedeniyle tam olarak hayata geçirilememektedir. Devletin ekonomideki ağırlığının azaltılarak kamu-özel sektör işbirliğinin güçlendirilmesi amacı ile yürütülen özel sektöre dayalı büyüme hedefine rağmen, kamu sektörü hala milli gelire en fazla katkı sağlayan sektördür.

Ürdün'ün mali ve dış ticaret dengesi dış yardımlarla doğrudan ilişkilidir. Dış destek aldığı ülkelerin başında gelen Körfez ülkelerinin petrol piyasasında yaşanan dalgalanmalara duyarlılığı ve son dönemde petrol fiyatlarının düşük seyretmesi, hem dış yardımları sınırlamakta, hem de bu ülkelerde yaşayan Ürdün vatandaşlarının sağladığı döviz gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, Kral Abdullah'ın tahta geçmesi ve IMF destekli uygulanan liberalleşme politikaları sayesinde Ürdün ekonomisi 2000'li yıllarda toparlanma sürecine girerek rekabet gücü kazanmıştır.

Ayrıca, 2000 yılında DTÖ'ye üyelik, özelleştirme politikaları, AB ve ABD ile imzalanan Ticaret Anlaşmaları Ürdün'ün Ortadoğu'nun istikrarlı bir ekonomisi haline gelmesini sağlamıştır. Özellikle bilgi teknolojileri sektöründe ve Nitelikli Sanayi Bölgelerinde büyüme daha fazla hissedilmiş; geleneksel ihraç pazarları olan Irak'a ve Körfez ülkelerine yapılan ihracatta da ivme kaydedilmiştir.

Dünya Bankası değerlendirmesine göre Ürdün, COVID-19 şokundan kurtulmaya başlamış olmakla birlikte, pandemi Ürdün'ün istihdam (işsizlik) sorununu daha da kötüleştirmiştir. Ürdün iklimle ilgili çeşitli tehlikelerle de karşı karşıyadır. Dünyanın en su fakiri ülkeleri arasındadır. Ürdün enerjide ithalata bağımlıdır.

(<https://www.worldbank.org/en/country/jordan/overview>)

Öte yandan, Ekonomik İşlerden Sorumlu Başbakan Yardımcısı ve Kamu Sektörü Modernizasyonundan Sorumlu Devlet Bakanı Nasser Shreideh tarafından 2022 yılı Ekim ayında yapılan bir basın açıklamasında; artan kamu borcunun bir diğer önceliklerini oluşturduğunu, bunun idare edilmesi ve bütçe açığının kapatılması için iç ve dış borçlanmaya gitmek zorunda olduklarını, öte yandan, Hükümetlerinin başarısı için borçların ödenmesinin önemli bir kıstas arz ettiğini ve Ürdün Hükümetinin bu alanda bir sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. (Amman Ticaret Müşavirliği)

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kısıtlı sanayi altyapısı ve hammadde kıtlığı nedeniyle Ürdün, dış ticaretinde geçmişten bugüne kronik açıklar veren bir ülkedir. Hızlı nüfus artışı ile beraber, petrolde ve gıda maddelerinde dışa bağımlılık durumu daha da artmıştır. 1980 yılından itibaren ithalatın ihracatla dengelenmesine çalışılmış; özellikle tıbbi malzeme ve ilaç, tekstil, gübre, çimento gibi sanayi sektörlerinde gelişim desteklenmiştir.

Ürdün'ün AB ile Ortaklık Anlaşması 1 Ocak 1999'da imzalanarak 26 Mart 2002'de yürürlüğe girmiş, 12 yıl içinde de bir Serbest Ticaret Anlaşması hedefi konmuştur. Söz konusu Anlaşma gereğince Ürdün'ün sanayi malları kademeli indirimler sonrasında gümrüksüz AB pazarlarına girebilecek, tarım ürünleri ise belirli tarife ve kotalara tabi tutulacaktır.

Ürdün-ABD Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ise 24 Ekim 2000 tarihinde imzalanarak, Ocak 2001'de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma ile Ürdün; Kanada, Meksika ve İsrail'den sonra ABD ile STA yapan 4. ülke olmuştur. Anlaşma uyarınca, başta tekstil ve gıda maddeleri olmak üzere birçok ürünün gümrük vergilerinde kademeli olarak indirimler gerçekleştirilmiş olup; anlaşmanın on yıllık bir dönemi kapsamı hedeflenmiştir. Ürdün ABD ile ayrıca, 1997 yılında "Nitelikli Sanayi Bölgeleri Anlaşması da" imzalamıştır. (<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/jordan-fta>)

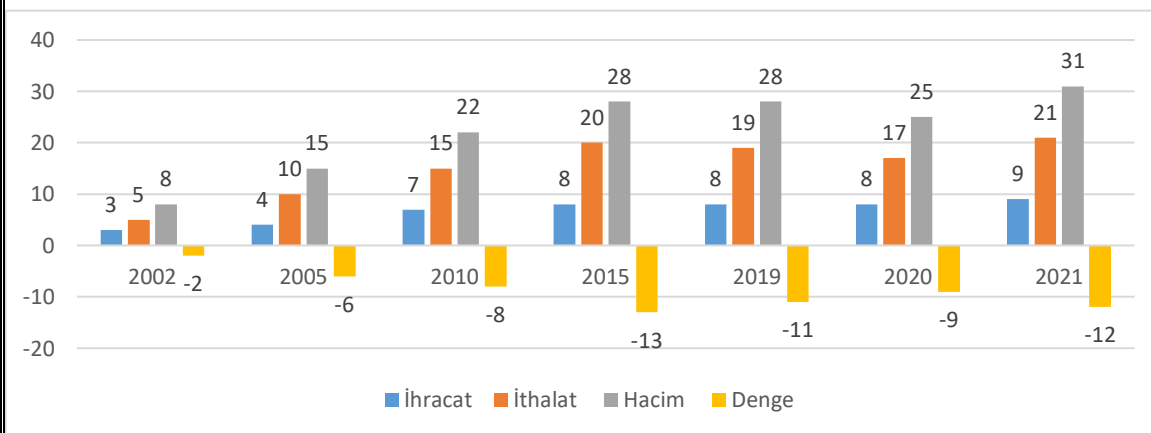
11 Nisan 2000 tarihinde DTÖ'ye üye olan Ürdün, EFTA ülkeleri, Singapur ve Kanada ile de STA imzalamıştır. Ürdün, Mısır, Fas ve Tunus arasında 2004 yılında Aghadir Anlaşması imzalanmıştır. Arap Ligi üyesi olan Ürdün, Arap Serbest Ticaret Alanı'nın da (GAFTA) üyesidir. (<http://amcham.jo/wp-content/uploads/2018/12/IB-Jordans-Trade-Agreements.pdf>) Ürdün'ün ithalat gümrük vergi oranlarıyla ilgili web sayfaları aşağıda belirtilmektedir.

-<https://www.customs.gov.jo/ar/index.aspx>

-http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi)

Ülkenin Dış Ticareti

Ürdün'in Dış Ticaret Göstergeleri (milyar dolar)

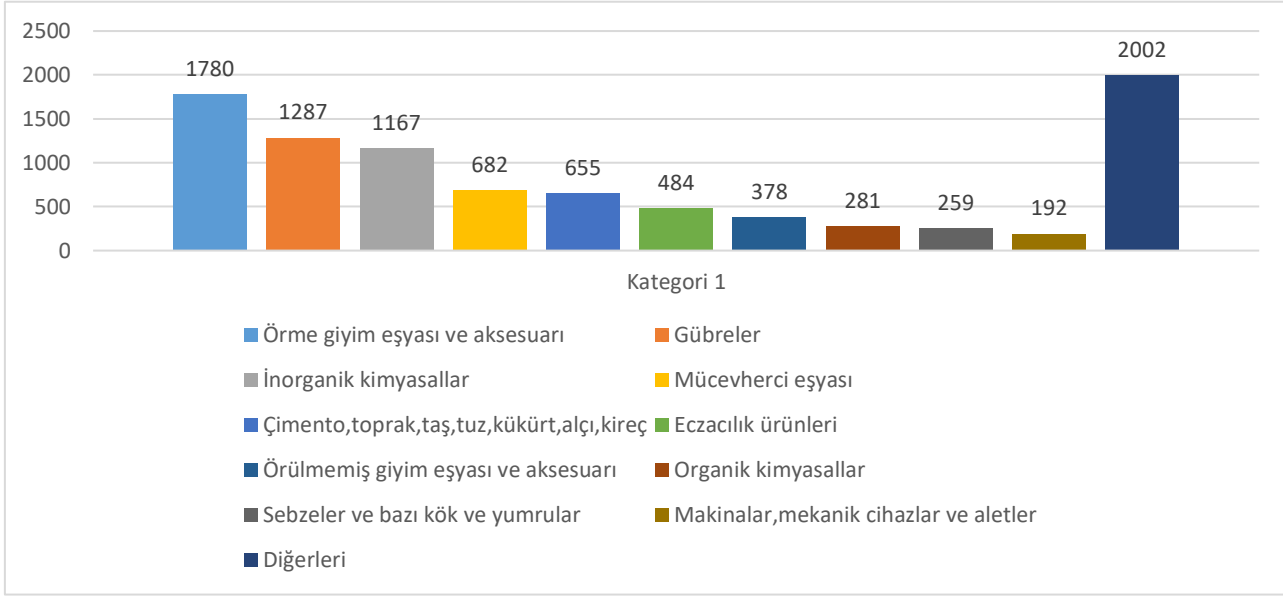

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (08.12.2022)

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti

İhracatı

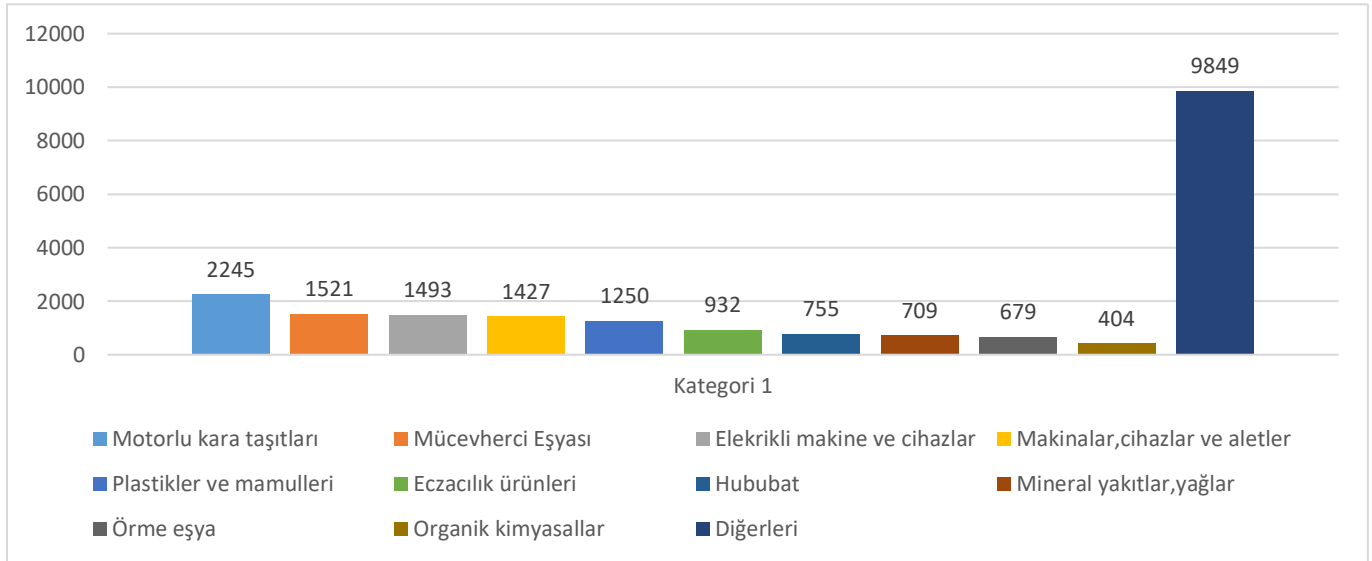
Ürdün'in İhracatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

İthalatı

Ürdün'in İthalatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

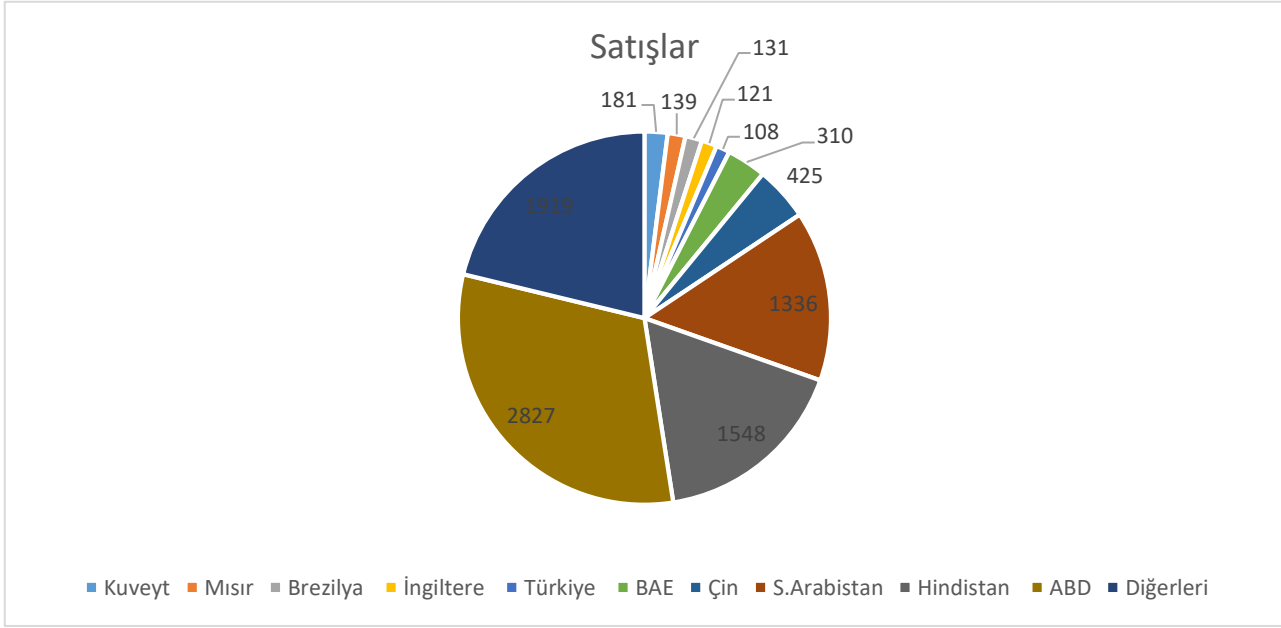

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

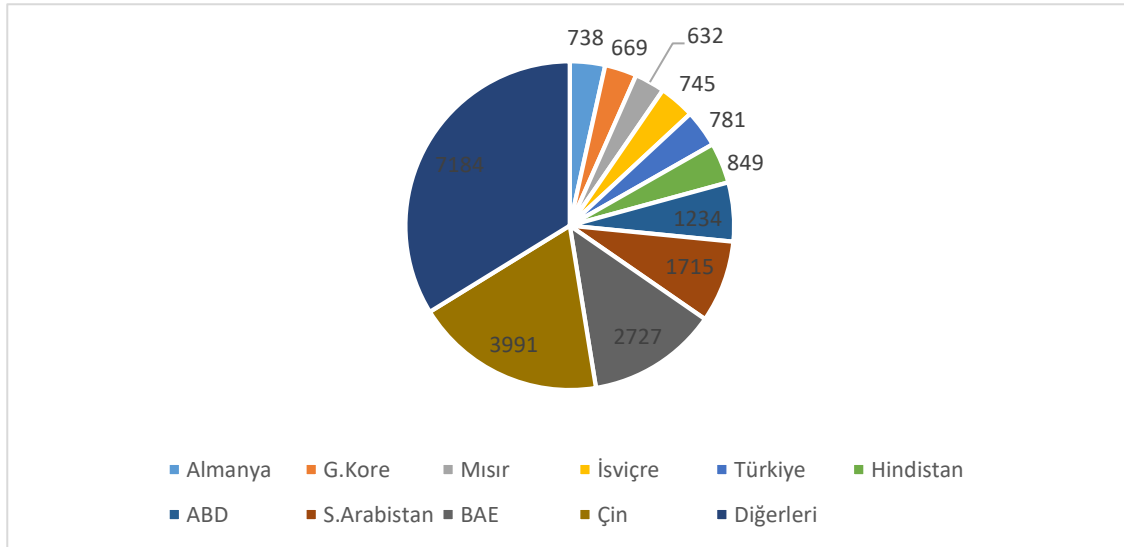
Ürdün'ün Ükelere Göre İhracatı 2021 (milyon dolar, % pay)

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

İthalat

Ürdün'ün Ükelere Göre İthalatı 2021 (milyon dolar, % pay)

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Gümrükler, vergilendirme, şirketler kanunu ve finansal piyasalar gibi alanlarda son yıllarda özel sektörün lehine yapılan değişiklikler ve fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin çıkarılan yasalar, özellikle bilgi teknolojileri, sağlık, medikal, inşaat, turizm ve madencilik sektörlerinde yabancı yatırımcıların güveninin kazanılmasında etkili olmuş, yabancı yatırımların payı artmıştır.

Ürdün'ün yatırımları teşvik ve özendirme sistemi vergi, finansal destekler ve gümrük vergisi muafiyetlerinden oluşmaktadır.

2014 yılında yürürlüğe giren 30 sayılı Yatırım kanunu, Ürdün Yatırım İdaresini (Jordan Investment Commission-JIC-) yatırımların teşvik edilmesi, ihracatın desteklenmesi ve yatırımcılara güvenli ve istikrarlı bir ortam sunulması için tek yetkili kuruluş olarak tayin etmiştir. . (<https://www.jic.gov.jo/en/>)

JIC, Akabe Serbest Bölgesi dışındaki tüm alanlardan sorumludur. Kurum bünyesinde oluşturulan "Yatırım Penceresi" çeşitli alanlarla ilgili belge ve lisansları düzenlemekle yetkili idarelerin temsilcilerinde oluşmakta ve belirlenmiş süreler içerisinde bu belgeleri düzenlemekle yükümlüdür.

Ürdün, 2019-2021 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 4 milyar dolar olan Ürdün, 2021 yılında 37 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 74. sıradadır. (UNCTAD)

Ürdün;

❑ Ekonomik serbestlik endeksine göre 177 ülke arasında 87. sıradadır. (The Heritage Foundation-2022)

❑ Küresel rekabetçilik açısından 141 ülke arasında 70. sıradadır. (World Economic Forum-2019)

❑ İş yapma kolaylığı açısından 190 ülke arasında 75. sıradadır. (Dünya Bankası-2020)

Türkiye'nin 2021 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 44 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Ürdün 10 milyon dolar ile 62. sıradadır. (TCMB)

2021 yılı itibarıyla yurtdışından Türkiye'ye gelen 218 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda, Ürdün 12 milyon dolar ile 42. sıradadır. (TCMB)

Serbest Bölgeler

Yerli ve yabancı sermayeyi çekmek ve çeşitli yatırım faaliyetlerinde istihdamı artırmak amacıyla yatırımcılar serbest bölgelerde de iş yapmaya teşvik edilmektedir. (Ürdün Serbest Bölgelerinde Yatırım)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

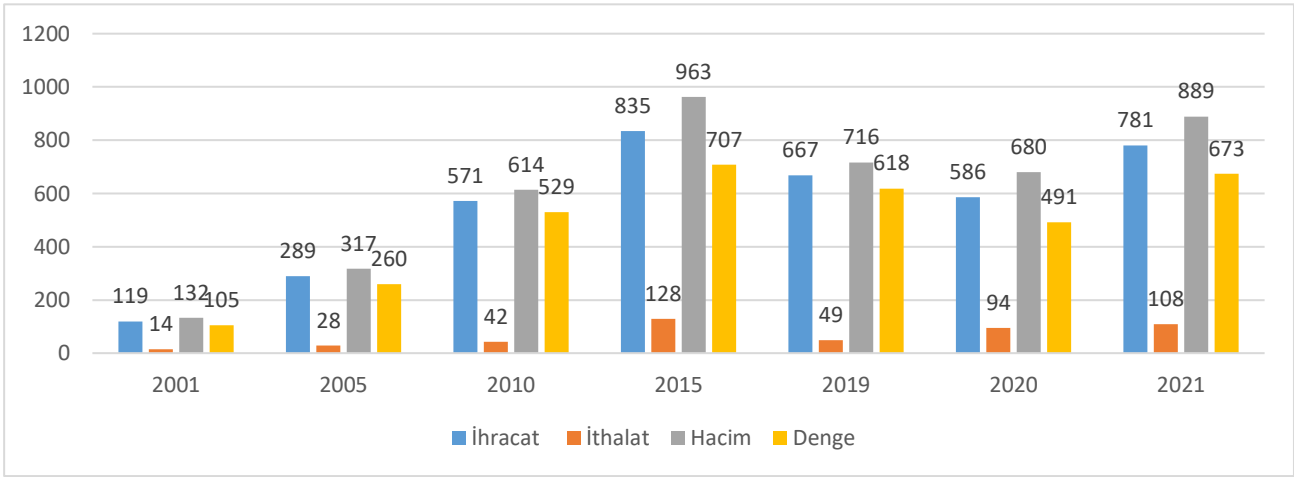
Genel Durum

Türkiye ile Ürdün arasında 1 Aralık 2009 tarihinde Amman'da imzalanmış olan STA ise, Ürdün'ün tercihli rejim kapsamında ithal edilen ürünlerin yerel endüstrisini olumsuz etkilediğini ve olumsuz ekonomik koşullarını gerekçe göstererek yeniden müzakere edilmesi talebi üzerine yapılan yeni müzakereler sonucunda anlaşma sağlanamadığından, 22 Kasım 2018 tarihinde feshedilmiştir.

Ürdün, Türkiye'den ithal edilen mallar için STA kapsamında belirlenen tavizli gümrük vergileri yerine DTÖ'nün "en çok gözetilen ulus" (MFN) vergilerini tahsil etmeye başlamıştır. Bilahare, iki ülke arasında 1 Ekim 2019 tarihinde Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye-Ürdün İkili Ticareti

Türkiye'nin Ürdün ile Ticareti (milyon dolar)

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata

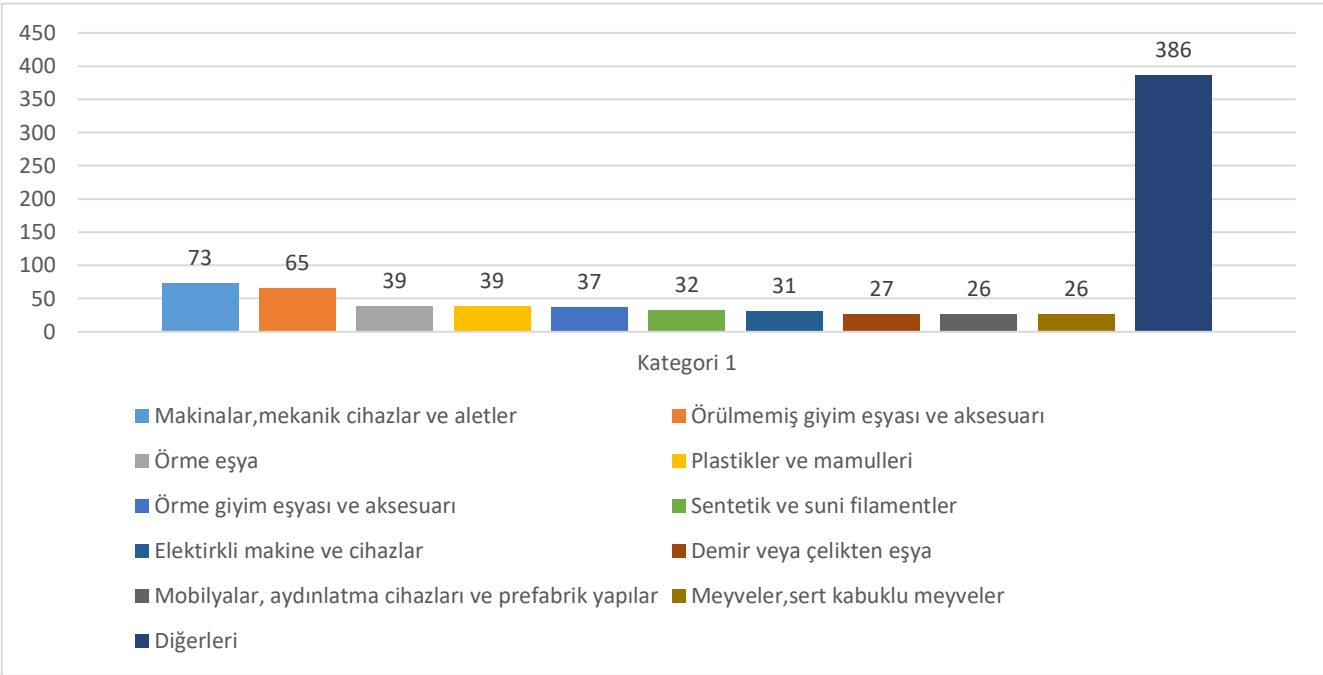
İkili ticaret Türkiye lehine fazla vermektedir.

Ürdün, Türkiye'nin 2021 yılı ihracatında binde 3 pay ile 58. sırada, ithalatında ise 90. sırada yer almıştır.

2019 ve 2020 yılı ikili ticaretin gerilediği seneler olmuştur.

Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler

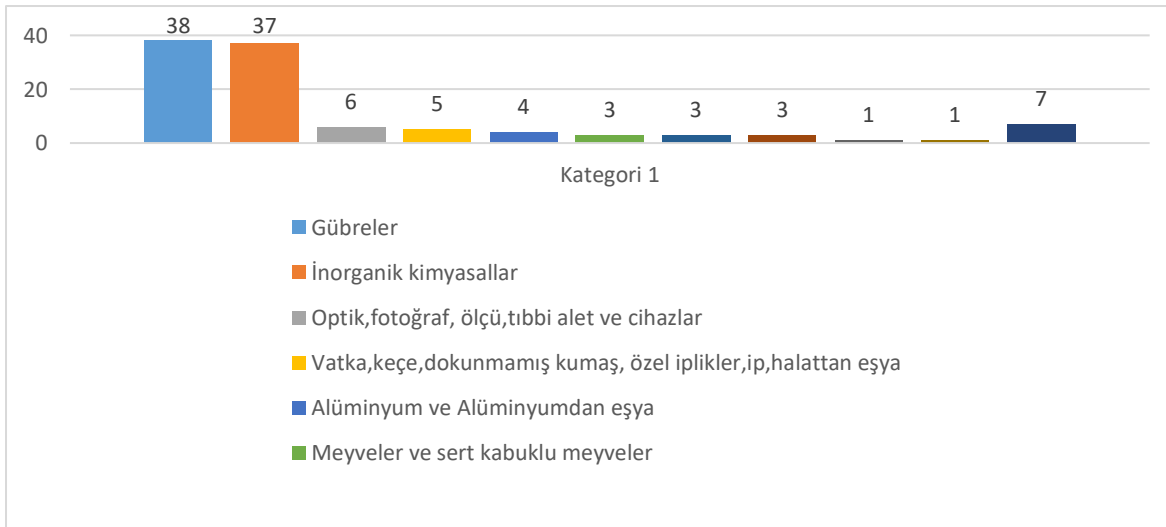
Türkiye'nin Ürdün'a İhracatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata

Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler

Türkiye'nin Ürdün'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları 2021 (milyon dolar)

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata

EKLER:**EK-1: Ürdün'ün İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			8 312 917	7 954 403	9 262 694	100	16,4
1.	2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	191 423	339 346	652 100	7	92,2
2.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	38 156	103 761	643 280	6,9	520
3.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	373 261	342 815	637 900	6,9	86,1
4.	3104	Potasslı mineral veya kimyasal gübreler	600 980	537 199	637 077	6,9	18,6
5.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	1 129	82	589 700	6,4	719046,3
6.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	45 680	60 600	420 702	4,5	594,2
7.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	2 648	1	360 229	3,9	36022800
8.	6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	286	9	301 772	3,3	3352922,2
9.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	437 644	432 528	273 313	3	-36,8
10.	2908	Fenollerin ve fenol- alkollerin halojenlenmiş/sülfolanmı ş/nitrolanmış/nitrozolan mış türevleri	0	0	267 799	2,9	100
11.	7112	Kıymetli metallerin, kaplamalarının artık ve döküntüleri, artıkları	630	280	229 450	2,5	81846,4
12.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	62 137	19 602	168 931	1,8	761,8

13.	6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	179	124	155 200	1,7	125061,3
14.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	1 095	104	155 057	1,7	148993,3
15.	0702	Domates (taze/soğutulmuş)	120 289	101 539	150 925	1,6	48,6

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

EK-2: Ürdün'ün İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			19 336 709	17 034 953	21 265 305	100	24,8
1.	8703	Otomobiller	840 407	784 821	1 468 950	6,9	87,2
2.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	86 258	132 838	901 539	4,2	578,7
3.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	492 404	464 635	592 716	2,8	27,6
4.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	88 191	70 970	590 629	2,8	732,2
5.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	425 733	478 802	578 496	2,7	20,8
6.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	166 316	132 938	410 753	1,9	209
7.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden	1 214 116	747 160	407 247	1,9	-45,5

		elde edilen yağlar					
8.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	232 750	229 086	363 558	1,7	58,7
9.	6006	Diğer örme mensucat	508 899	426 741	358 248	1,7	-16,1
10.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	84 459	73 768	308 040	1,4	317,6
11.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 085 325	866 730	251 870	1,2	-70,9
12.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	113 593	145 118	209 707	1	44,5
13.	1001	Buğday ve mahlut	203 027	215 423	207 864	1	-3,5
14.	1005	Mısır	161 614	163 128	192 946	0,9	18,3
15.	1003	Arpa	213 410	121 554	180 196	0,8	48,2

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

EK-3: Ürdün'ün Ülkelere Göre İhracatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		8 312 917	7 954 403	9 262 694	100	16,4
1.	ABD	2 226 706	1 920 384	2 827 223	30,5	47,2
2.	Hindistan	1 095 436	1 085 579	1 547 905	16,7	42,6
3.	S. Arabistan	930 164	1 111 687	1 335 767	14,4	20,2
4.	Çin	434 060	425 730	424 700	4,6	-0,2
5.	BAE	476 088	454 813	309 776	3,3	-31,9
6.	Endonezya	176 939	167 328	218 953	2,4	30,9
7.	Kuveyt	195 764	190 821	181 193	2	- 5
8.	Mısır	168 698	115 008	138 555	1,5	20,5
9.	Brezilya	27 354	54 290	130 526	1,4	140,4
10.	İngiltere	40 050	57 742	120 937	1,3	109,4
11.	Katar	147 169	119 664	119 641	1,3	
12.	Türkiye	48 963	94 201	108 307	1,2	15
13.	G. Kore	94 431	83 553	106 680	1,2	27,7
14.	İsrail	99 659	210 340	105 092	1,1	- 50
15.	Kanada	105 452	85 090	96 910	1	13,9

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

EK-4: Ürdün'ün Ülkelere Göre İthalatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020-2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		19 336 709	17 034 953	21 265 305	100	24,8
1.	Çin	3 677 916	3 181 486	3 991 367	18,8	25,5
2.	BAE	2 359 786	1 720 105	2 726 724	12,8	58,5
3.	S. Arabistan	1 355 523	1 160 718	1 714 855	8,1	47,7
4.	ABD	1 492 356	1 318 933	1 233 932	5,8	-6,4
5.	Hindistan	1 053 859	613 644	849 200	4	38,4
6.	Türkiye	667 334	585 521	780 811	3,7	33,4
7.	İsviçre	279 214	280 784	745 204	3,5	165,4
8.	Almanya	866 322	722 292	738 049	3,5	2,2
9.	G. Kore	531 259	469 889	669 332	3,1	42,4
10.	Mısır	890 950	568 028	631 775	3	11,2
11.	İtalya	583 135	474 101	586 711	2,8	23,8
12.	Romanya	244 440	285 302	477 607	2,2	67,4
13.	Japonya	506 484	564 714	441 209	2,1	-21,9
14.	Hollanda	442 319	414 530	436 514	2,1	5,3
15.	Belçika	298 903	253 279	343 175	1,6	35,5

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

Ek-5: Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			667 334	585 521	780 811	100	33,4
1.	6006	Diğer örme mensucat	11 012	13 983	29 613	3,8	111,8
2.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	19 011	11 244	26 561	3,4	136,2
3.	5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	9 394	12 073	25 700	3,3	112,9
4.	802	Diğer kabuklu meyveler	8 225	8 565	20 743	2,7	142,2

		(taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)					
5.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	14 291	13 812	16 976	2,2	22,9
6.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	6 384	4 197	14 910	1,9	255,3
7.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	52 780	13 410	13 903	1,8	3,7
8.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	5 780	5 661	13 515	1,7	138,7
9.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	11 256	13 593	12 039	1,5	-11,4
10.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	5 705	6 017	11 497	1,5	91,1
11.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	6 036	3 526	11 160	1,4	216,5

12.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	4 075	6 472	9 731	1,2	50,4
13.	2814	Saf amonyak veya amonyağın sulu çözeltileri	0	0	9 646	1,2	0
14.	8703	Otomobiller	19 099	10 306	9 275	1,2	-10
15.	0303	Balıklar (dondurulmuş)	5 233	8 466	9 079	1,2	7,2

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata

Ek-6: Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (% 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			48 963	94 201	108 307	100	15
1.	3105	Azot, fosfor ve potasyum un ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	10 814	27 474	38 326	35,4	39,5
2.	2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	0	9	28 349	26,2	314888,9
3.	2834	Nitritler; nitratlar	5 306	7 704	7 224	6,7	-6,2
4.	9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	9 849	9 290	5 945	5,5	-36
5.	5603	Dokunma mış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış)	0	337	4 728	4,4	1303

		veya lamine edilmiş olsun olmasın)					
6.	804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	1 348	1 986	3 014	2,8	51,8
7.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	324	749	2 787	2,6	272,1
8.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	598	626	2 774	2,6	343,1
9.	2826	Florürler, florslikatlar, floraluminalar ve diğer kompleks flor tuzları	0	594	1 533	1,4	158,1
10.	7801	İşlenmemiş kurşun	2 834	3 234	1 314	1,2	-59,4
11.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	2	448	1 304	1,2	191,1
12.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	3 705	2 865	904	0,8	-68,4
13.	1209	Ekim amacıyla kullanılan tohum,	38	167	894	0,8	435,3

		meyve ve sporlar					
14.	7310	Demir veya çelikten depo, sarnıç, küvler vb kaplar (hacmi <= 300 lt ve mekanik veya termik tertibatı olmayan)	500	0	747	0,7	0
15.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	219	233	660	0,6	183,3

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata